

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hónap . . . . . 20 K Félévre . . . . . 110 K
 Negyedévre . . . . . 55 K Egész évre . . . . . 220 K
EGYES PÉLDANY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Főszerkesztő: SZILÁGYI IMRE dr

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Egészséges közvetítés

Sokszor megtörtént tény az már (hiába is kapálóznak ellene egyes körök), hogy a hosszú háborúmilliórdos nyereségeit a közvetítők élelmes táborra súlyosították el hatalmas zsebeibe. Itt is, mint sok máshelyütt érvényesült az a nagy és szatirikus abrázatu, de kérelhetetlen igazság, hogy inter duos litigantes tertius gaudet.

Első volna a fogyasztó érdeke, második a termelőé s az utolsó azé, aki a termelő magtárából a maga cselszövényes útjain eljuttatja portékáját a fogyasztók kiéhezett és kiuzsáczolt gyomrába. Valójában azonban, mintha minden termelés a közvetítő kedvéért történnék, mintha ő érettek híznék a disznó, a marha, az ő szemükért ringana a Nagyalföldön az aranykalászos buza.

Abrándozás volna a közvetítést végképen kitörölni akarni az életből. Hisz amennyire lehet, oda kell törekednünk, hogy a fogyasztó a termelő kezéből kapja az élelmet, no de, aki csak valamelyest is bepiliantott már a közgazdasági élet útjába, tudja jól, hogy az összekötő láncszem el nem maradhat, hisz a gazda — különösen nagyobb mennyiségűt, no meg a mai nehéz viszonyok között, mikor egy külön fejének kell lenni a közlekedési rendeletek tanulmányozására — teljesen képtelen önmagától szélszórni terményeit a fogyasztók tömegei között. A közvetítést végkép kiszorítani akarni a maga helyéről olyszféle törekvés, mintha például valaki az ügyvédség létjogosultságát támadná. A fiskálisok sok kellemetlenséget okoztak már nem egy embernek, de mégis oktalanság volna őket a gyehenna tűzére kívánni.

Közvetítés nélkül elképzelhetetlen modern közgazdasági életünk, csak hogy a többtermelés kitűnő elmélete mellé oda kell sorolnunk mindjárt az egészséges közvetítés posztulátumát.

Mi az egészséges közvetítés első s talán egyetlen kritériuma? Az — nem úgy fejezem ki magam, hogy keresztyén legyen, hanem azt mondom — hogy tisztességes legyen.

Legyen a közvetítés (ha már egyszer lennie kell) éppen olyan becsületes polgári foglalkozás, mint akármely más. Legyen a közvetítő hasznos és altruista tagja a társadalomnak. Miért kell elvégre annak, akinek az a hivatása, hogy egy egy közteig hűvelyes terményét összehűsárolja és a megfelelő helyre juttatja, mindjárt százezrek t keresni. Miért ne elégedhetne meg az illető olyan tisztességes polgári haszonnal, amely megélhetését biztosítja?

Legyünk igazságosak. Elvégre a fogyasztó, vagy az üzletével bajlódo kereskedő nem lóthat futtat faluról-falura egy szekér bab után, a gazda sem házalhat utcáról utcára a maga terményével, ezt megértjük, hanem arra már ökölbe szorul a kezünk, ha halljuk, hogy a láncszemeként egymásba fűződő markok úgyesen sodorva a fonalat, emelőcsigaként húzzák fel az árakat. Teremtessen a közvetítés szerencsés és gyors kapcsolatot fogyasztó és termelő között, buzgólkodjék (akár a hatósággal karöltve) a termények helyes és igazságos elosztásában, vegye ki a maga becsületes részét a mai súlyos élelmiszeri problémák megoldásában, de ne váljék galád dradrágítóvá, amely a kezébe került portékát úgyesen rejtegeti mindaddig, míg annak ára fel nem kapaszkodik a Csomborasszó teteljére.

A láncosság hirhedt rákfénje ellen az egyedüli és hatásos szeruma a keresztyén-társadalomnak az altruista fogyasztási szövetkezetek és hivatalos élelmiszer felhajtó egy-

sületek ügyes megszervezése. Ha azokat kitűnő és önzellen egyének vezetik, akkor sikerülni fog egyesítést a termelőket reászoktatni arra, hogy lehetőleg ilyeneknek adjanak el és a közönséget reánevelni, hogy lehetőleg ilyenektől vásároljanak.

Ezekre az altruista egyesületekre nagy feladat vár mostanában.

Ezeknek az altruista egyesületeknek kell a háborúban megromlott kereskedői szellem helyébe egy új, teljesen megtisztult szellemet teremteniök és az erkölcsi alapokon nyugvó egészséges közvetítést megalapozniök, azét a közvetítést, amely nem a hirhedt láncolás bélyegét hordja magán, hanem amely áldásos és jólelkű láncszem a két fél között.

Ezeknek kell a magyar embert reánevelni és rászoritani a közvetítés munkájára, amely, ha igazságosak akarunk lenni, rögs és érdes pálya és nem olyan, mint amirőnek az elvakult és tapasztalatlan ember hiszi. Rést kell ütniök az eddigi vigécek, ügynökök és ágenssek furcsa falanxán s helyükbe olyan gárdát kell nevelni, akikhez bizalommal fordulhat a gazdaközönség, mert jóakaró, ügyes tanácsadóját, cikkei értékének helyes felismerőjét és ügyes értékesítőjét láthatja benne. Szakítani kell a régi rendszerral. Az első lépés itt ép olyan nehéz lesz, mint a kisdédnél, aki végre reászánja magát, hogy ingatag apró lábaival önállóan mozogjon. De hiába, az első lépést meg kell tenni. Kisérletet kell tenni, minden kisebb vagy nagyobb vidéki helyen több megbízható, jóra való egyénnel (s itt lehetne belávonni az élelmiszer felhajtásba a nyomorgó középosztályt, menekülteket, hadi özvegyeket), akik tisztességes áron összegyűjtenék a fontosabb élelmi szereket, hogy azokat igazságosan lehessen megosztani a helyi fogyasztás, a megye és az ország között.

Tudjuk, kemény dió. De ha az egyes fogyasztási szövetkezetek semmit sem változtatnak a régi rendszer s ismét csak a régi módon mindenható főbizományosokkal dolgoznak (ezekkel ugyan könnyű és kényelmes az elszámolás, az bizonyos) akkor egy napon arra virradunk, hogy az élelmiszeri helyzet megint csak egynéhány teljhatalmu főbizományos mindenható kezébe van lefektetve.

Angol lap a magyar fehér terrorról

London, április 25. (Nemzeti St. tel. jel.) A „Morning Post” legutóbbi számában „Nincsen fehér terror Magyarországon!” „A kommunisták találták ki!” címmel foglalkozik kiküldött munkatársának jelentéseivel és megállapítja, hogy a magyarországi belső helyzet sokkal konzolidáltabb, semhogy ott fehér terrortól lehetne beszélni. A román, szerb, cseh és osztrák kommunisták terjesztik e rémhíreket, nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy a külföldet félrevezessék és tévedésbe ejtsék Magyarország belálapotai felől. A párisi Le Temps átvette a jelentést és vezető helyén közli.

Japán terjeszkedése a Csendes Oceánon

Tokio, április 26. (N. St. tel. jel.) Noha a japán kormány azt hangoztatja, hogy Szibéria keleti részeire nem tart igényt, mégis azoknak a területeknek, amelyekre máris reátette a kezét a Csendes Oceán mentén 2 millió négyzet km. a területe, lakosainak száma pedig 80 millió. Japán terjeszkedését a Csendes Oceánon Amerika nem jó szemmel nézi és ez ellen legközelebb erőlyesen állást fog foglalni.

A zsidósajtó pusztító munkája Magyarországon

Keresztyén sajtógyűlés Debrecenben
 Bangha páter előadása

A debreceni keresztyén társadatom meghívására ellátogatott hozzánk szombaton Bangha Béla páter, a romjaiból felépülő Magyarország egyik lánglelkű apostola és hatalmas szószoki készségével, mélyen járó széleskörű tudásával, mindeneiket legyőző rendithetetlen hitével és bizalmával felejtethetetlen, élvezetes és értékes perceket szerzett mindnyájunknak, akik őt hallgattuk. Szombaton az orgona-hangverseny keretében mondott gyönyörű beszédét a keresztyén társadalom életéről, vasárnap délelőtt a keresztyén hit szükségességéről a katolikus templomban, délután pedig az Arany-Bika dísztermében a keresztyén sajtóról. Templomi szónoklatait éppen úgy, mint a Bika-beli előadását ezekre menő lelkes közönség hallgatta végig úgy a protestáns, mint a katolikus társadalom köréből. Szavainak meggyőző ereje, a rajtuk végighúzódo tiszta igazság viite, ragadta magával a lelkeket abba a szebb és boldogabb jövőbe, amely mindnyájunk lelkét élíti és hevíti.

A keresztyén sajtógyűlés délután 4 órakor kezdődött, s több ezer főre rugott a közönség száma, mely a hatalmas termet, de még a lépcsőházat és a körfolyosót is megtöltötte. — A Hymnusz hangjai után Bernolák Nándor dr. egyet. tanár mondott mélyenjáró, gondolatokban gazdag megnyitó beszédét.

— A háboru elvesztése, — mondotta, — még nem telt volna tönkre bennünket, ha a hitűnk, a keresztyén nemzeti szellemet nem ingatta volna meg bennünk egy degenerált fajzat gyalázatos, destruktív sajtójával. — Ez a sajtó minden eszközt fölhasznált arra, hogy össztörje a magyar lelkeket, s hatalmába kerítse a keresztyén Magyarországot mindörökké.

Azután rámutatott arra, hogy elsősorban Bangha páter érdeme az, hogy a destruktív sajtó nem tudta célját elérni, mert ő már a háboru előtt rámutatott a veszedelemre és felhívta rá a keresztyén társadalom figyelmét. Bangha páter volt az, aki keresztyén sajtót sürgetett már akkor, amikor még veszedelmes volt arról Magyarországon beszélni, mert a zsidó sajtó teleszájjal tivöltött rája hasábotat a felekezeti béke megbontásáról, a klerikalizmusról, a reakcióról stb. Ez a destruktív sajtó, — sajnos, — még ma is él és titokban ugyan, de folytatja átkos munkáját. Csak legutóbb is éket akart tűni a keresztyén társadalom sorai közé. Azért ebből a teremből, ahonnan annyit sok veszedelem indult már ki, ebből kell kiindulni a keresztyén társadatom öntudatos, komoly munkájának is.

Bernolák dr. szavait rajos tapssal és eljenzéssel fogadta a közönség, majd Bihari Ákos színművész a Csokonai színház kiváló tagja szavalt el néhány kuruc verset, mint az Ocskay Lászlóról való éneket a Rákóczi bucsóját, a kuruc imádságot stb. a tőle megszokott művészi lendülettel és zsenialitással. Szavatait szólni nem akaró taps jutalmazta ezuttal is.

Azután Bangha Béla páter emelkedett szólásra, s bevezetőjében a kurucversekkel kapcsolatban a kurucvilágra utalt, mely szintén telve volt küzdelmekkel, szenvedésekkel, bajokkal, de meg volt az a vigasztaló motívum, hogy az osztrák járom okozta azokat. Most azonban ez a vigasztalásunk sincs meg, mert egyedül magunk vagyunk minden szerencsétlenségünk okai.

— Nem tudom másnak mi a véleménye, — hangsúlyozta, — de az én meggyőződésem az, hogy igenis mi magunk vagyunk minden nyomorúságunknak az okai. S amíg mi belül, a lelkiünkben meg nem változunk, amíg mi magunkhoz nem térünk, hiába minden, hiába a Területvédő Liga, hiába a keresztyén kurzus, de hiába még büszkeségünk, a Nemzeti hadsereg is... Majd a sajtó hivatását, a sajtó munkáját, s a sajtóban rejlő óriási nagy hatalmat fejtegette, magyarázta, s világos, érthető szavakkal, meggyőző hasonlatokkal mutatta ki, hogy mily hihetetlen hatalom van annak a kezében, aki a sajtót a magáénak mondja.

— A világverő Napoleon az ötödik nagyhatalomnak tartotta, — mondotta — de ma már az sem áll meg, mert a sajtó ma az első nagyhatalom.

Majd idézte Bismarckot, aki saját szavai szerint gyűlölte a sajtót, de mégis köteteket írt össze. Rámutatott arra, hogy a sajtó az egész világon lassan-lassan a pénzfejedelmek, a plutokraták kezébe került és ma már mindenütt azok érdekeit szolgálja. Ez az oka annak, hogy az egész világ zsidósága kezébe ragadhatta a közélet vezető pozícióit és diktálhatta a háborút, csinálhatta az összeomlást és forradalmat. Németország, Franciaország, a régi Oroszország legszámottevőbb vezető lapjai zsidókézben vannak ma is, Angliában pedig a zsidó Lord Nordeif valóságos monopoliumot teremtett a lapkiadás körül. Egy kaszt, vagy inkább faj uralkodik felettünk sajtójával, jóllehet, egy egész világ választja el tőlünk, mert soha meg nem érti, nem tudja megérteni a mi erkölcsi világunkat. Ez a faj tartja kezében különösen a magyar gazdasági életet, ez foglalja le magának a jólétet és élvezetet, ez irányította közéletünket és politikánkat a múltban, de — sajnos — jórészt még a jelenben is.

— Ott tartunk, — mondotta keserű maliciával, — hogy keresztyén kurzust sem tudunk csinálni zsidók nélkül! Mi vagyunk a festett királyok, de a valódiak ők, mi vagyunk az urak, de ők élnek és dözsölnek közöttünk...

Ez a faj, ennek a fajnak a sajtója zudította ránk a háboru borzalmait folytonos uszításaival, féktelen izgatásaival, s ez a sajtó csinálta, szervezte a forradalmat, az összeomlást, hogy az igazság sujtó kezétől megszabaduljon. A háboru csak a zsidónak használt. Ő lett hadseregszállító, ő lett kórházotlételék, ő lett rokkant, — mert az ő sajtója irányította a közvéleményt, állította a kórházakat, vezetőket stb. Ez a sajtó hozta ránk a forradalmat, toltá előtérbe a degenerált Károlyit, játszotta az országot a Kohn Bélák és Szamuelyk kezébe. Ez a sajtó fordította ellenünk a mi kérgeskezű munkásestvéreink kezét is, s ez hozta ránk a bocskorosok, zsebrákok és komitácik hordáját.

— Ezt a sajtót — végezte — nem erőszakosan kell letörnünk, hanem öntudatos, keresztyén politikával kell lehetlenné tennünk. Hazaáruló, hitvány ember az, aki keresztyén léte zsidó lapot vásárol és a hatalmas zsidótökhét gyarapítja filléreivel...

A közönség sokáig lelkesen tüntelt Bangha páter mellett és a fényesen sikerült sajtó-gyűlést imával zárta be: áhitattal énekelte, hogy:

„Hazádnak rendületlenül
Légy hűve, óh magyar!...”

Magyar Nemzeti Szövetség. Egy nagy, hatalmas gondolat oltott testet nemrég az ország fővárosában: egyesíteni, egy táborba tömöríteni, egy cél, egy eszme szöveglatába állítani az egész sokat szenvedett, meggyötört, megkínzott magyarságot, a keresztyén nemzeti eszmének szolgálatába. Nem apró, csak aranylapokban különböző pártpolitikai szempontok feszegetésében acélosodó erők egyesítésére és összpontosítására van most az országnak szüksége. Ezt az aranyigazságot, ezt a mindenek felett való gondolatot valósította meg a Magyar Nemzeti Szövetség, amikor megalkult s kitárta sorompóit a lelkesedni tudó honfiak és honleányok előtt. — A szövetség, helyi csoportjait Mándoky Sándor rk. tábori lelkész szervezi meg a Tiszántul 7 vármegyében.

Orsovánál lesz az új demarkációs vonal?

Budapest, ápr. 26. (Nemz. St. t. j.) A kormányhoz érkezett jelentések szerint az antánt missió parancsára Temesvárott visszahelyezték az épületekre a magyar nyelvű feliratokat és cégtáblákat. — Azt fűzik je elentéshez, hogy a románoknak Arad és Temesvár városát ki kell üríteniök és az új demarkációs vonal délre Orsovánál fog elhuzódni.

Apponyi a politikáról

Budapest, április 26. (N. St. t. j.) Vasárnap délelőtt tartotta a Szent István akadémia negyedik ünnepi ülését, amelyen Apponyi Albert gróf nagy beszédet mondott. Az ünnepélyen megjelent József főherceg is.

Apponyi beszédében hangoztatta a nemzet ujászületésének szükségét gazdasági és szociális téren. Kedvező jelnek tartja, hogy az új éra a keresztyén magyarság jegyében indul meg. Az önzés szolgálatát mindenütt le kell küzdeni. Az államnak mindent el kell követni a drágaság megszüntetésére és az uralkodó nyereségvágy letöréséért. A munkásságtól azt kívánja, hogy igyekezék többet termelni, és nem szabad egyeduralomra, diktatúrára törekedni. — Igyekezék jogos aspirációját érvényre vinni, de nem szabad, hogy keresztyén társadalomban osztály és osztály között különbség legyen. Majd az igazságszolgáltatással kapcsolatban a jogrend kiépítésével foglalkozik és megállapítja, hogy az igazságszolgáltatás egyenlő mértéket alkalmaz bárkivel szemben, de míg a bűn nem maradhat elégtétel nélkül, addig az ártatlan embereknek semmiféle üldözöttségben nem lehet részük.

Apponyi beszéde végétől lelkesen megéjeneztek.

Oláhok után — csehek

Budapest, ápr. 26. (Nemz. St. tel. jel.) Dr. Kutkafalvy a ruhén-magyar polgári párt vezére kijelentette, hogy a románok parancsot kaptak Ugocsa- és Marmarosmegyék teljes kiürítésére. Mindenekelőtt Nagyszőlős, Huszt és Marmarossziget váosokat, valamint Rahó nagyközséget kell kiüríteniök, — hova cseh csapatok fognak aztán bevonulni. Az oláhok már megkezdték a visszavonulást és irtózatosan rabolnak és fosztogatnak e helyeken.

Montenegró ragaszkodik Cattaróhoz

Zürich, április 26. (Nemz. St. tel. jel.) Plamenac montenegrói miniszterelnök a békekonferenciához jegyzéket nyújtott be, melyben azt kéri, hogy Cattaró hovátartozásának kérdésében ne döntsenek Montenegró meghallgatása nélkül, mert Montenegrónak régi jogai vannak Cattaróra. A jegyzék Szerbiában kinos hatást keltett.

Csilingel a villamos. Miután hivatalosan megállapították, hogy a város világiási vállalata a villamos közlekedéséhez egész napon át adhatja az áramot, a villamos közlekedés f. hó 27-én kezdetét veszi az összes vonalakon. A megtartott szemle után a város és a helyi vasút között megállapodás jött létre, melyszerint egy szakaszjegy ára 1 korona, a vonaljegy ára 2 korona, gyermekjegy ára 1 korona, fűzetjegy darabonként szakaszra 85 fillér, a vonalé pedig 170 fillér lesz. Egy havi bérletjegy 75 koronáért, munkás és tanuló havi bérletjegy pedig 25 koronáért adatik ki.

„Agricola“ import-export társaság

Gruder Vince és Hirt György előadása a Polgári és Gazdakörben.

A debreceni gazdatarsadalmnak érdekes és kedves vendégei voltak vasárnap. Gruder Vince az alakulóban levő Agricola import-export társaság vezérigazgatója és Hirt György nemzetgyűlési képviselő.

Gruder Vince a Hirt György bevezető szavai után ismertette a Polgári és Gazdakörben vasárnap 11—1 óra között az „Agricola“ import-export társaság célját. Aaptókéje 20 millió korona. Egy részvény ára 500 korona. Ebből 30 százalékot és az alapítási költséget, összesen 175 koronát jegyzéskor kell lefizetni. Jegyezni lehet f. hó 27-ig. Jegyzéseket elfogad Kertész Imre, Bethlen-utca 51. sz. Debrecen és Hajdu vármegye számára 1000 részvényt tartottak még fenn, azért, hogy egy tagot az igazgatóságba bekihússenek.

A társaság célja elsősorban az, hogy nyilvántartsa a termelést és a termeléshez szükséges anyagnak birtokába juttassa a gazdát; továbbá, hogy közvetítők kizárásával és pusztán csak a saját költségének a fölszámításával értékesítse a gazdasági és ipari termelés eredményeit. A valutaris veszteségek elhárítása céljából a külföldi árukat csereárúként szerzi be. Együttal arra is törekszik, hogy elsősorban a termeléshez és a létfenntartáshoz szükséges árukat hozzunk be külföldről és csak azután luxus-cikkeket és akkor is csak erősen korlátozott mennyiségben. Mert valóságos hazaárulás valutánk további lerongyolódását segíteni elő külföldről behozott luxuscikkeknak fogyasztásával.

Ily célból nyilván fogják tartani a mezőgazdaság és ipar minden termelvényét s azokat becsereelve, nagyban fogják beszerezni a külföldi árukat és csereüzlet alakjában fogják elszámolni a vételt és eladást.

A szakszertű előadás befejezése után nagyértékű adalékokkal és fejtegetésekkel járult hozzá ismét Hirt György képviselő a kérdés tisztázásához. A jövő vagyonosodásnak is nagy-szerű távlatát mutatta meg ez új tervvel kapcsolatban, mikor rámutatott arra, hogy ma pl., ha volna a külföldre szállítható búzánk, az idegen és a mi valutánk közötti különbség miatt, egy mm. búzáért 4000 koronát kaphatnánk ilyen módon, holott a hazai üzerek legfeljebb 2—300 koronát adnának érte. Jelezte a képviselő azt is, hogy jövőben az állam és ellátatlan lakosság szükségletére holdanként visszavont csekely kontingens levonása után a buza is szabad forgalomnak lesz a tárgya és az Agricola a termésnek ezt a részét a termelő javára ki fogja ragadni a lelkiismeretlen üzerek karmai közül.

Az előadásokat a nagyszámmal egybegyűlt gazdaközönség nagy figyelemmel hallgatta végig és az előadókat lelkesen megtapsolta. A délután folyamán az aláírás is azonnal megindult. Este Kertész Imre a Ker. Kisgazda- és Földmives Part elnöke látta igaz magyar barátsággal vendégül Hirt György képviselőt a gazdasági érdekek néhány helybeli lelkes barátjával együtt.

Mi is kérjük lapunk bármely politikai pártban levő barátait az Agricola részvényeinek jegyzésére. Hiszen a kiszípolozó kereskedelem csépjaitól való kiszabadítása az iparnak és a mezőgazdaságnak igen komoly országos érdek. Azt is föl kell említenünk, hogy az Agricola-nak csak részvényeseivel szemben lesz módja a kölcsönös támogatás elve alapján jótékony hatását érvényesíteni.

Együttal itt emlékeztünk meg arról a furcsán hangzó hírről is, hogy városi támogatás mellett egyik városi megbízott órvásárlás céljából tartózkodik kint Csehországban. Mintha épen ez az iparcikk volna az, amire legelőtőbb szüksége volna a közönségnek és a termelésnek. Mintha az óra behozatala nem épen ugy rontaná valutánkat, mint a szorosabb értelemben vett fanyűzési cikkek, melyeket láncos barátaink oly nagy kedvvel importálnak hozzánk. Az eféle káros furcsaságokat jövőben meg fogja akadályozni az Agricola.

Jegyezzük hát részvényeit!

A Debreceni Keresztyén Kisgazda és Földmivespárt irodája Piac-u. 7. sz. a. van.

HIREK

Elmaradt

hát a judeo-liberalis Pesti Hírlap munkatársának: Porzolt Kálnának vasárnapra hirdetett előadása. Hangzatos, értekeket csiklandoztató címekkel és alcímekkel harangozták be, s egyik lapotársunk nem ártotta kipróbálni azt a trükköt, hogy meghirdette, hogy Porzolt ur „kálvinista humorral” fog értekezni. A Hajdúföld felemelte tiltakozó szavát az ellen, hogy a mai időkben, amikor hazánk, nemzetünk, fajunk és keresztény hitünk fenmaradásáért vívjuk élet-halál harcunkat, hálószoza-problémákat feszegethessen bárki is, nagy nyilvánosság előtt, de külön tiltakozunk kell az ellen a hamis beállítás ellen is, mintha ez a léha, erkölctelen felfogás bármely vonatkozásban is egyértelmű lenne az igazi kálvinista felfogással. — Becsületes, kálvinista felfogásunkkal azt valljuk, hogy ma nem „szeregni törvényszéket” kell felállítani, hanem statáriális bíróságot minden olyan törekvés megállítására, mely tisztább erkölcsi felfogásunknak zsidószerű megmetyézésére irányul. Csak az elégtétel érzetével és dicsérreltel jegyezhetjük fel, hogy rendőrhatalomunk, megértvén a kor intő szavát, betiltotta a felolvasás megtartását, s így megakadályozta, hogy azt a tiszta levegőt amit Bangha páternek a zsidósájtó elrettentő nagy hatalmáról tartott előadása teremtett, rövid néhány óra múlva keleti bujaságot drasztó, erkölcmetyéző értekezés fertőzze meg.

— **Magyarország Területi Épségének Védelmi Ligája** május 2-án tartja Debrecenben demonstratív nagy gyűlését, melyre Budapestről dr. Ajtay József ügyvezető alelnök, dr. Dingha Béla, dr. Milotay István, dr. Szédeczy Lajos, dr. Bodor Aladár, Barabás Sámuel és mások vezetése alatt 30 tagú köldötségek érkeznek május 1-én délután. A május 2-án tartandó nagygyűlés és ünnepély programját később közöljük.

— **Megbizás.** A kisbirtokosok országos földhitelintézete április 29-én tartja közgyűlését. A városi tanács gróf Dégenfeld József bizottsági tagot bízta meg a város képviselőjével.

— **Közigazgatási bejárás.** A debreceni úszafüredi állami közút 10—61 kilométeres szakaszának építésére a közigazgatási bejárást május 4-ére tűzte ki a kereskedelemügyi miniszter. A tanács a főügyészt, a főmérnököt és Kalenda Loránd mérnököt küldte ki, az érdekelteket pedig értesíti.

— **Az új bérpalota előadása.** A városi tanács a Piac u. 26—28 sz. a. bérpalotára az árverést május 21-ére tűzte ki.

— **Felhívás.** A debreceni tisztviselők beszerzési csoportjának intőző bizottsága felkéri a hivatalfőnököket, hogy a természetbeni ellátás módjait megbeszélés végett a f. hó 27-én kedden délután a városháza tanács-termében okvetlen megjelenni sziveskedjenek.

— **Tűzerműmesterek és fegyvermesterek felvétele.** Az 1898—1899 éven született s a most folyamatban lévő alkalmassági vizsgálaton már eddig alkalmassá osztályozott vagy később alkalmassá osztályozandó egyének közül azok, akik tűzerműmesterei vagy fegyvermesterei képesítésüket igazolni tudják, amennyiben a nevükre szóló behívójegy kikézbiztossága előtt bevonulásra önként jelentkeznek, a Budapesti levél központi tűzészertárhoz, illetve a központi fegyvertárhoz fognak beosztatni. — Azok a tűzerműmesterei és fegyvermesterei képesítéssel bíró egyének, akik nem tartoznak a fenti születésű évfolyambeliékhöz s a 42 életévüket még nem töltötték be, a tartózkodási helyi járás főszolgabírója által kiállított belépési (erkölcsi) bizonyítvány felmutatása mellett önként beléphetnek s az 1. pontban említett intézetekhez fognak szolgáltatásra beosztatni.

— **Felhívás.** A folyamatban lévő alkalmassági vizsgálatnál alkalmassá talált azon egyének, kik valamelyik mentelepénél szolgáltak, vagy lovaglásban és loápolásban ki vannak képezve és hajlandók azonnal bevonulni, jelentkezzenek a helybeli mentelep osztályparancsnokságnál.

— **Istállóablakokat, itatóvályukat készítő Piros Béla lakatos műhelye Péterfia-u. 32. szám.**

— **Piros hajnal, fehér álom, zöld remény** 12—K, Horthy Miklós üzenete 10.—K és más kotta újdonságok kaphatók Antalfynál Szent-Anna-u. 13.

— **A debreceni földmunkások és napszámok egyesülete** május hó 2-án, vasárnap délelőtt 10 órakor taggyűlést tart Nyugati-sor 48. sz. alatt levő körhelyiségében.

— **Dr. Hajnal Ernő ügyvéd irodáját József főherceg-utca 1—3. sz. (Bika-bérláz I. emelet) helyezte át.**

— **Elvállalok cserépkályha átrakását, tisztítását falburkolati munkákat is Krisch Károly, cserépkályha raktáros, Piac u. 89.**

— **Dr. Borossy József, bel. bór-venereus betegeknek** rendeléseit újból megkezdte. Rendel. d. e. 9—11; d. u. 3—4-ig. Bethlen-utca 6.

— **Stengel Károly a debreceni m. kir. állami rendőrség fogásza fogmüterméi Batthyány-u. 16. sz. a. (saját ház) áthelyezte.** Fogad. d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig.

— **Városunk legmegbízhatóbb és legrégebb molykár elleni megóvó vállalata: Nagy József, szücs-mester, Szent-Anna-u. 3. sz.**

— **Legrosszabb nyakkendőit is ujjá alakítják Péterfia-utca 53. alatt az udvarban balra.**

Schuchler Ferenc fogászati műterme Vár-utca 11. sz.

A szegedi főrabbi fogva marad

Budapest, április 26. (Nemz. St. tel. jel.) A fővárosi és vidéki lapok élénken foglalkoznak dr. Löw Emánuel kijelentésével, akit pénteken a szegedi rendőrség letartóztatt. A főrabbi mindaddig fogságban marad, míg ügye tisztázva nem lesz. A letartóztatás a szegedi zsidóság körében heves ellenszenvet fejtett ki s annak kifejezést is adtak, később azonban erőlyes hangjuk — nem tudni miért — alábbhagyott s üzleteiket is becsukták. A lakosság nagyon erőlyes megöröklést kíván Löwvel szemben. Szegeden ma reggel az „Árpád” szabadkőműves páholy palotájáról a tömeg leverte a cím-betűket. A „Szegedi Nemzeti Újság” felelős szerkesztője kijelentette, hogy a palotát lefoglalták a menekült magyarság számára.

Az államrendőrség Derecskén és Berettyó-Ujfalun

A debreceni államrendőrség a belügyminisztérium rendelkezése a vidéken is nagy tisztogatást vitt végbe, s legutóbb Derecskén és B-Ujfalun mentették meg a nem kívánatos elemektől.

A vizsgálatot Dr. Papp Lajos rendőrkapitány vezette s Derecskéről 84, B-Ujfaluról pedig 62 egyént állították elő, akiknek tekintélyes része kommunista, láncos vagy más foglalkozás nélküli, nőtorius alak volt. Egy részüket — mivel az odavaló fogház már túlszűlt — Debrecenbe hozták, s itt a rendőrség az ügyészségnek adta át további eljárás végett.

Az előállítottak között van dr. Grósz Jakab orvos is, aki kommunista üzelmekkel van vádolva, azután Holányi Boldizsárné tanítónő, aki szintén vörös eszmékkel akarta az ifjuság lelkeit megmetyéyezni, továbbá Ravaszdy Barna főszolgabíró, aki még a hűségesköt is letette az oláhoknak. Azzal védekeznek, hogy ezt azért tette, mivel úgy akart javára lenni a sanyargatott lakosságnak az oláhok alatt.

A rendőrség minden elkövet, hogy a vidék is teljesen megtisztuljon a lakosságra ártalmas elemektől, és tisztító munkáját folytatja.

A miniszterelnök választói között

Eger, április 25. (Nemzeti Sajtó tel. jel.) **Simonyi Semadam** Sándor miniszterelnök vasárnap Mezőövesden volt választói között. Viszafelé való útjában meglátogatta Egerben Szencsényi Eajos érseket is és ez újságíróknak kijelentette, hogy nemsokára hivatalosan is meg fogja látogatni Eger városát.

Művészet

— **Füredy F. Gusztáv** előadását Liszt Ferencről nagy érdeklődéssel hallgattuk, szombaton a Zenedében. Értékes, színes, művészi köntösbe öltöztetett jellemzését adta e zeneóriának, sok esztetikai izlést, finom érzést és alapos elmélyedést dokumentálva előadásával. Füredynek teljesen igaza van abban, hogy Liszt örökéletű nevei vésett a művészettörténet márványlapjába, mert nagy volt zenei öltözet, még nagyobb zongoristának. Csak ott nem érthetünk egyet az előadóval, ahol a magyar Liszt-ről beszél. Sajnos, az igazság az, hogy Liszt Ferenc nemzeti zenénket nem sokra becsülte, (bizonyítja ezt a cigányokról írott francia nyelvű könyve) de át sem érezte. A magyar speciális rhytmusnak lépien-nyo non megdöbbenően tör ki a nyakát. A hosszú műsoron egyébként csak egyetlen magyar szerzeményét ismeri Füredy aki ezzel e sorok írójának ad igazat.

A zenés illusztrálást Heimlich Iona oldotta meg zongorán. Annyi rátermettséggel, hogy szinte elfelejtettük, mennyire megkívánja a Liszt-muzsika a zenekart. Befejezett a technikája, mely a felfogása, bravuros az előadása Heimlich Ionának, és fáradhatatlan az idegizomrendszere. Csak így így oldhatta meg azt az óriási feladatot, mely elé a hosszú és végtelenül fáradtságos műsor állította. Mikor arra gondolhattunk, hogy teherbíró képességének már el kell lankadnia: akkor ragyogott az legimponálóbb teljességével.

Szendy talán ott hibázott, mikor Lisztnek csakis a monumentálisára figyelmeztette őt és nem engedte, hogy e zeneköltő műveiben a finomságokat kellően meglássa és értékelje.

Mindent egybevetve azonban a Füredy-Heimlich estén őszinte élvezetben volt részünk és a szereplőknek uttörő vállalkozásához ezuttal is gratulálunk. (Sz. I. dr.)

Színház

Rovatvezető: ZIVUSKA JENŐ dr.

Színházi és mozgószínházi irodák jelentése

* **Csitri.** A legkülönbb vigjátékok egyike a Csitri francia bohózat, mely teljesen új betanulással ma és holnap kerül színpadra. A darabot aprólékos gondossággal Bihari Ákos rendezte a címszerepet Székely Zizi játssza. A kiváló repriz iránt nagy az érdeklődés.

* **Sztambul rózsája.** Pénteken és szombaton kerül színpadra hosszas pihentetés után a Sztambul rózsája. Kondzsát O. Hilbert Janka, Achmedet Járay, Nidillit Makay, Floriant Várnai játsszák.

* **Harakiri.** Egy japán leány története 6 felvonásban. A film Belasco Pillangókisasszonyának motívumai alapján készült, ugyanaz a téma, amelyhez Puccini írta hervadhatatlan szépségű operáját. Amíg azonban a színpadon csak a térhez kötve láthatjuk Cso-cso-szan megható történetét, addig a film lehetőségei pazar teret és alkalmat nyújtanak az érdekes finom téma mennél változatosabb feldolgozására. Ez a legteljesebben sikerült is. A bódítóan szép japán tájak, ez a nagyszerű és csodaszép környezet, amelyben a kis Cso-cso-szan és Pinkerton hadnagy tragédiája lejátszódott, a filmen az elevenség varázsával simulnak el szemünk előtt. Ezt a csodás filmet még három nap tartja műsoron az Apollo. Előadások 7 és 9 órakor.

* **Ocskayné Hilbert Janka** operaénekesnő a Harakiriben minden előadásban Puccini, Pillangó kisasszony operájának nagy áriáját betöltökt éneklő, a zongorán Percel Sárika kíséri.

* **Jókai Mór** regénye „A fehérrózsza” 6 felvonásban, filmen az Aranybika moziban. Jókai Mór halhatatlan költőnk filmesített művei mindig ünnepi hangulatot jelentenek a közönség számára. A fehérrózsza ez a gyönyörű napkeleti legenda kitűnő szereposztásban kerül a vászonra, a főszerepeket: Farkas Antonia, Matyasovszky Iona, Somogyi Nus, Fenyvessy Emil, Rátky Márton, Várkonyi Mihály, Szőregny Gyula játsszák tökéletes művészettel. Előadások 7 és 9 órakor.

